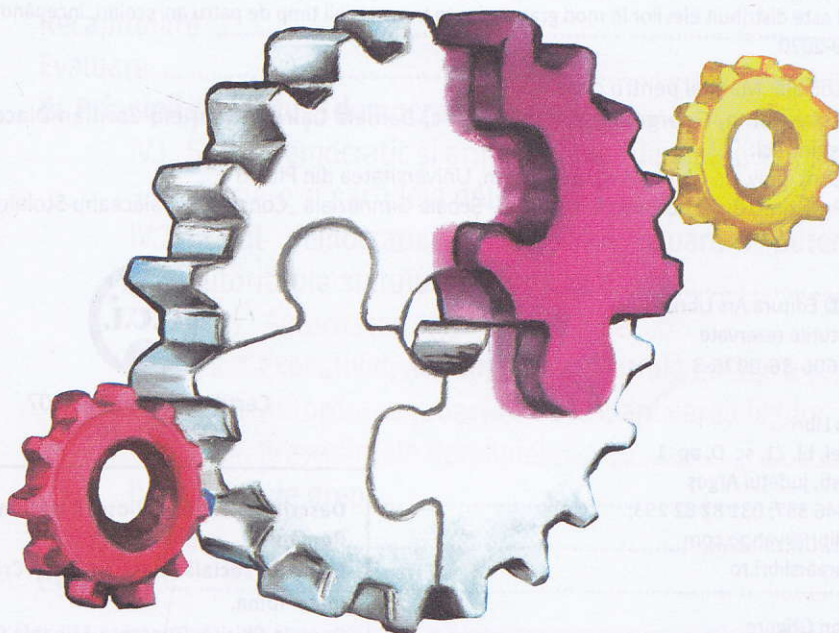

EDUCAȚIE ' SOCIALĂ

CLASA A VII-A

Instrucțiuni de utilizare a manualului	5
Competențe generale și competențe specifice	7
Recapitulare inițială	8

1. SISTEMUL POLITIC ÎN ROMÂNIA

I. Drepturile omului	10
II. Forme de guvernământ și regimuri politice: regimuri democratice, autoritare și totalitare	16
III. Constituția României	22
III.1. Structura Constituției	22
III.2. Valori și principii constituționale	26
Recapitulare	30
Evaluare	31
IV. Principii și instituții democratice	32
IV.1. Statul democratic și principiul pluralismului: dreptul de asociere și partidele politice	32
IV.2. Statul democratic și principiul separării puterilor; autoritățile statului român	35
IV.2.1. Autoritatea legislativă; legile	35
IV.2.2. Executivul; administrația centrală și locală	38
IV.2.3. Autoritatea judecătorească; aplicarea legilor ...	42
IV.2.4. Președintele României	45
IV.3. Statul de drept	48
Recapitulare	50
Evaluare	52

2. RAPORTUL CETĂȚENI - AUTORITĂȚI. DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI CETĂȚENEȘTI ÎN SOCIETATEA DEMOCRATICĂ

I. Domnia legii și puterea cetățenilor	54
I.1. Procesul de elaborare a legilor; participarea cetățenilor la elaborarea legislației	54
I.2. Drepturile și libertățile cetățenești și respectarea legilor; limite ale libertății	57

2

I.3. Justiția ca instituție de apărare și de înfăptuire a dreptății; egalitatea în fața legii și accesul la justiție al cetățenilor	60
I.4. Copilul în procesul judiciar; delincvența juvenilă; consecințe ale nerespectării legii	64
Evaluarea/ autoevaluarea portofoliului	67
II. Cetățenia activă. Participarea cetățenilor la luarea deciziilor publice și la controlul aplicării acestora	68
II.1. Implicarea civică în contextul democrației reprezentative și al formelor de manifestare a democrației directe	68
II.2. Alegerile și votul; alegerea reprezentanților; evaluarea activității reprezentanților aleși	71
II.3. Societatea civilă, organizații nonguvernamentale, tipuri de inițiative cetățenești în comunitățile locale	75
II.4. Rolul îndeplinit de mass-media în societate și în formarea opiniei publice	79
Recapitulare	83
Evaluare	84

3

3. PROIECTUL EDUCAȚIONAL DEDICAT PROBLEMELOR COMUNITĂȚII EDUCAȚIONALE/ LOCALE

I. Elaborarea și derularea proiectului educațional dedicat problemelor comunității educaționale/ locale	86
I.1. Alegerea temei	87
I.2. Elaborarea fișei de proiect	88
I.3. Derularea proiectului propus	91
I.4. Evaluarea proiectului propus	92
Recapitulare finală	94
Evaluare finală	95

ANEXE

<i>Declarația Universală a Drepturilor Omului .....</i>	<i>96</i>
<i>Constituția României-extras .....</i>	<i>100</i>

SISTEMUL POLITIC ÎN ROMÂNIA

CONȚINUTURI:

I. Drepturile omului

II. Forme de guvernământ și regimuri politice: regimuri democratice, autoritare și totalitare

III. Constituția României

III.1. Structura Constituției

III.2. Valori și principii constituționale

IV. Principii și instituții democratice

IV.1. Statul democratic și principiul pluralismului:

dreptul de asociere și partidele politice

IV.2. Statul democratic și principiul separării puterilor;

autoritățile statului român

IV.2.1. Autoritatea legislativă; legile

IV.2.2. Executivul; administrația centrală și locală

IV.2.3. Autoritatea judecătorească; aplicarea legilor

IV.2.4. Președintele României

IV.3. Statul de drept

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității.

(Art. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului)

Studiu de caz

Un elev îi interzice unui coleg să își exprime opinia cu privire la modalitatea în care vor desfășura activitățile din săptămâna „Școala altfel”, pe motiv că acesta nu are rezultate școlare foarte bune.

Consideri că elevul procedează corect? Argumentează-ți răspunsul! Crezi că i s-a încălcat colegului vreun drept?

Stabilește legături!

Copiii beneficiază de drepturi speciale. Acestea sunt prezentate în *Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului*.

Enumeră câteva drepturi ale copilului. Reformulează apoi aceste drepturi, pentru a se potrivi atât copiilor, cât și adulților.

Mesaj cheie

Drepturile omului se referă la ființele umane de pe întreg globul.

Oamenii au drepturi încă de la începutul existenței lor: dreptul la viață, dreptul la libertate, dreptul la egalitate.

Aceste drepturi sunt considerate drepturi naturale, adică acele drepturi pe care toate ființele umane le au prin naștere. Filozoful britanic John Locke este primul care a introdus ideea dreptului natural, în lucrarea sa *Două tratate asupra puterii* (sec. XVII). El vorbește despre dreptul la viață, la libertate și la proprietate.

Viața, libertatea, egalitatea, proprietatea, **demnitatea** umană au fost prețuite de-a lungul timpului, dar nu au fost respectate întotdeauna. Acest fapt a dus la conflicte și lupte politico-sociale de-a lungul istoriei.

În urma celui de-al doilea război mondial, din cauza suferințelor enorme provocate de încălcarea drepturilor omului (milioane de oameni au fost uciși sau închiși în **lagăre de concentrare**, proprietăți distruse etc.), s-a considerat necesară redactarea unui document care să promoveze, să apere drepturile omului și să împiedice încălcarea acestora.

Juristul de origine franceză, René Cassin (1887 - 1976), este principalul autor al *Declarației Universale a Drepturilor Omului*.

Pe 10 decembrie 1948, la Paris, Adunarea Generală a Națiunilor Unite **adoptă și proclamă** *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, primul document oficial privitor la drepturile omului.

După adoptarea acesteia, ONU și-a continuat activitatea de apărare și promovare a drepturilor omului, prin elaborarea mai multor documente. Amintim *Rezoluția ONU - Educație pentru democrație* (2012), prin care reafirmă drepturile tuturor la educație, drept consacrat în *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, precum și respectarea în întregime a acesteia, depunând eforturi pentru protejarea și promovarea în toate țările a drepturilor civile, politice, economice, sociale și culturale.

Știați că...?

Belarus este singura țară europeană în care poate fi aplicată pedeapsa cu moartea.

Reține!

Încălcarea drepturilor omului se sancționează (se pedepsește) prin **lege**.

România este membră a unor organizații/ instituții care apără și promovează drepturile omului: Organizația Națiunilor Unite (ONU) din 1955, Consiliul Europei din 1993 etc.

Țara noastră apără și promovează drepturile omului înscrise în documentele oficiale. Prima instituție națională pentru drepturile omului creată în România după 1989 este Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO).

Drepturile omului se pot clasifica în mai multe categorii:

- **drepturi civile și politice** - dreptul la viață, dreptul la libertate și securitate personală, dreptul la exprimare, dreptul la cetățenie, dreptul de a fi protejat împotriva violenței, dreptul la **vot**, dreptul la asociere, dreptul de a circula liber și de a cere azil politic, dreptul de acces egal la funcții politice etc.;
- **drepturi economice, sociale și culturale** - dreptul la muncă, dreptul la o retribuție echitabilă, dreptul de a avea un trai decent, dreptul la asistență socială, dreptul la odihnă și recreere, dreptul la educație, dreptul la viață culturală etc.

Drepturile omului trebuie respectate fără excepție, iar încălcarea unuia înseamnă, de fapt, încălcarea tuturor celorlalte drepturi. Drepturile omului sunt **inalienabile** și au un caracter universal pentru că fac referire la toate ființele umane.

CORELAREA DREPTURILOR CU ÎNDATORIRILE FUNDAMENTALE

Drepturile nu pot exista fără responsabilități/îndatoriri.
Oamenii trebuie să își asume responsabilitățile corespunzătoare drepturilor. Ei au obligația să respecte drepturile celorlalți persoane.

Drepturi

Responsabilități

la viață

să respecti dreptul la viață al celorlalți oameni

la egalitate

să nu discriminezi sub nicio formă și sub niciun aspect pe ceilalți oameni

la libertate

să nu îngrădești libertatea celorlalți oameni

la proprietate

să nu încalci proprietatea altcuiva fără permisiunea acestuia

la odihnă și recreere

să respecti dreptul la odihnă și recreere a celorlalți oameni

la egalitate în fața legii

să cunoști și să respecti legile statului

În Constituția României (legea fundamentală a statului Român) sunt prevăzute **îndatoririle fundamentale** ale cetățenilor:

- fidelitatea față de țară
- apărarea țării
- contribuții financiare
- exercitarea drepturilor și a libertăților

Îndatoririle fundamentale antrenează oamenii pentru realizarea scopurilor societății, fiind garanția că drepturile lor se pot realiza.

Se pot stabili corelații între unele drepturi și îndatoririle fundamentale.

Drepturi

Îndatoriri fundamentale

la educație,
la ocrotirea sănătății

de a contribui financiar prin plata taxelor și a impozitelor la susținerea cheltuielilor publice

la libertatea opiniilor,
la întrunire și asociere

de a-ți exercita cu bună-credință dreptul
la opinie, la întrunire și asociere,
fără a leza demnitatea celorlalți,
fără a le încălca drepturile și libertățile

Într-o societate, drepturile și îndatoririle nu se exclud.

Omul este responsabil să respecte drepturile celorlalți oameni.

Află mai multe!

Documente în care sunt
proclamate drepturile omului

- 1679: *Habeas Corpus Act* (Documentul „Să-ți aparțină corpul tău”, Anglia)
- 1689: *Bill of Rights* (Declarația Drepturilor, Anglia)
- 1776: *Declarația de Independență* (Statele Unite ale Americii)
- 1789: *Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului* (Franța)
- 1948: *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (adoptată de ONU) - (vezi Anexa de la finalul manualului)
- 1950: *Convenția Europeană cu privire la Apărarea Libertăților și Drepturilor Fundamentale*, Consiliul Europei
- 2010: *Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului*
- 2012: *Education for democracy* (Educație pentru democrație), Rezoluția Națiunilor Unite
- 2015: *Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație* (Declarația de la Paris)

a adopta: a accepta ceva (prin vot)

demnitate: arată calitatea reacțiilor, comportamentului unei persoane, valoarea, cinstea, meritele morale, gradul de prețuire ca și rangul atins de o persoană în cadrul societății

egalitate: principiu conform căruia tuturor oamenilor li se recunosc aceleași drepturi și îndatoriri

inalienabil: care nu poate fi înstrăinat

lagăr de concentrare: centru de detenție pentru oponenții politici, străini, grupuri sociale, etnice sau religioase, civili dintr-o zonă de război sau pentru grupuri de persoane neagreate de puterea politică a unui stat, deseori pe timp de război

lege: totalitatea normelor (regulilor) cu caracter obligatoriu stabilite și apărute de stat prin instituțiile acestuia

a proclama: a anunța ceva în mod oficial, a aduce la cunoștință publică un fapt de mare importanță și de interes general

vot: exprimare a opiniei cetățenilor unui stat în legătură cu alegerea reprezentanților lor în organele de conducere; opinie exprimată de membrii unei adunări constituite în legătură cu o candidatură, cu o propunere sau cu o hotărâre

1. Pe parcursul istoriei au existat momente când oamenii s-au ridicat la luptă împotriva celor care au încălcat drepturile și libertățile lor.

Pornind de la afirmația de mai sus, menționează câteva momente/ situații din istorie în care au fost încălcate drepturile omului și care au fost consecințele.

2. Realizează un eseu în care să prezinți ce s-ar întâmpla dacă dreptul la exprimarea opiniei ar fi încălcat pentru o perioadă de timp.

3. Ținând seama de clasificarea drepturilor omului, bifează într-un tabel ca cel de mai jos, categoria în care se încadrează drepturile prezentate.

Drepturi	civile și politice	economice, sociale și culturale
la educație		
la cetățenie		
de a participa la conducerea statului		
la muncă		
la proprietate		
la asistență socială		
la un nivel de trai decent		

4. Corelează drepturile cu responsabilitățile pe care le implică.

- I. Am dreptul la sănătate.
- II. Am dreptul la educație.
- III. Am dreptul la o judecată corectă.

- A) Am responsabilitatea de a cunoaște și de a respecta legile.
- B) Am responsabilitatea de a respecta regulile de igienă personală și de a nu atenta la sănătatea celorlalți.
- C) Am responsabilitatea de a păstra un mediu curat.
- D) Am responsabilitatea de a frecventa cursurile școlare și de a nu îngrădi accesul la educație al celorlalți oameni.

5. Pornind de la conținutul articolului de mai jos, care credeți că ar fi principalele drepturi ce decurg din valorile prezentate în organizatorul grafic?

Realizați organizatorul grafic pe tablă și completați-l.

Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității.

(Art. 1, Declarația Universală a Drepturilor Omului)

Implică-te!

Implică-te în promovarea drepturilor omului!

Realizează alături de alți colegi un poster/ afiș prin care să promovezi drepturile omului. Afișați posterele în școală pentru a putea fi văzute de către toți elevii.

Exprimă-ți opinia!

Argumentează de ce este important să te implicii în promovarea drepturilor omului.

Lucrează în pereche!

Îndoțiți o coală pe jumătate. Unul dintre colegi va scrie, pe o jumătate de coală, un mesaj/ slogan cu privire la unul dintre drepturile omului. Celălalt coleg va desena o imagine/ un simbol care să prezinte același drept, pe cealaltă jumătate de coală.

Organizați o expoziție în școală cu lucrările voastre.

10 DECEMBRIE

Ziua Internațională
a Drepturilor Omului

Portofoliu

Prezintă pe o coală A4, prin mesaje și desene, unul dintre drepturile omului și responsabilitățile aferente acestuia. Alături foaia ta celorlalte foi ale colegilor și legați-le pentru a forma o carte. Expuneți cartea în clasă, astfel încât să poată fi răsfoită.

FORME DE GUVERNĂMÂNT

*Forma de guvernământ a statului român este republica.
(Art. 1, alin. (2), Constituția României)*

Studiu de caz

Ana a locuit o perioadă în Marea Britanie. Când a revenit în România, a povestit colegilor ei de clasă că a asistat la schimbarea Gărzii de la Palatul Buckingham unde locuiește Regina Marii Britanii. Le-a mai povestit că Regina conduce Marea Britanie, moștenind ereditar tronul.

Matei este uimit de ceea ce povestește Ana, deoarece își amintește că părinții lui au mers să voteze președintele României.

Se gândea atunci că în toate țările conducătorul statului se alege prin votul cetățenilor.

Analizând datele prezentate mai sus, care credeți că sunt diferențele dintre România și Marea Britanie? Cunoașteți și alte state asemănătoare celor două în ceea ce privește organizarea conducerii statului? Ce alte denumiri de conducători de state mai cunoașteți în afară de regină și președinte?

Stabilește legături!

Amintește-ți valori umane despre care ați discutat în clasele anterioare, atât la disciplina Educație socială, cât și la alte discipline. Precizează ce valori consideri că sunt promovate în cele două state, România și Marea Britanie.

Mesaj cheie

Valori ca libertatea, dreptatea, egalitatea constituie baza unei societăți democratice.

Forma de guvernământ este modul de organizare și de exercitare a puterii în stat.

De-a lungul timpului, au existat mai multe forme de guvernământ.

Cele mai importante forme de guvernământ sunt **monarhia** și **republica**.

1. **Monarhia** reprezintă forma de guvernământ în care puterea este deținută printr-un **sistem electiv - ereditar**.

Tipuri de monarhii:

MONARHIA ABSOLUTĂ

„Statul sunt eu.”

(Regele Ludovic al XIV-lea)

- ⇒ puterea în stat aparține monarhului, adică acesta decidea în toate problemele existente;
- ⇒ a apărut în antichitate și a ținut până la sfârșitul Primului Război Mondial;
- ⇒ limite ale puterii: tradițiile, conștiința monarhului;
- ⇒ exemple de monarhii absolute:
  - Imperiul Otoman (în timpul sultanilor Mahomed al II-lea Cuceritorul și Soliman Magnificul);
  - Franța (în timpul regelui Ludovic al XIV-lea);
  - Imperiul Romano - German (în timpul împăratului Carol Quintul) etc.

MONARHIA CONSTITUȚIONALĂ

**Regele conduce,
dar nu guvernează.**

- ⇒ monarhul conduce pe baza unei **constituții**;
- ⇒ se organizează după principiul separării puterilor în stat;
- ⇒ există din sec. al XVII-lea până în prezent;
- ⇒ limite ale puterii - legea;
- ⇒ exemple de monarhii constituționale:
  - Anglia (prima monarhie parlamentară apărută);
  - Spania, Norvegia, Olanda (monarhii constituționale);
  - Japonia (monarhie condusă de un împărat).

România a avut ca formă de guvernământ monarhia constituțională în timpul regilor: Carol I, Ferdinand I, Carol al II-lea și Mihai I, în secolele al XIX-lea și al XX-lea.

Carol I

Ferdinand I

Carol al II-lea

Mihai I

